

Záverečná karta projektu

Názov projektu

Evidenčné číslo projektu

APVV-16-0514**Terminologické diskurzy a špecifiká biblických jazykov vzhľadom na preklady Biblie do slovenčiny**Zodpovedný riešiteľ **doc. Róbert Lapko, PhD.**

Príjemca

Slavistický ústav Jána Stanislava SAV

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Slavistický ústav Jána Stanislava SAV

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

V rámci projektu nebola priama (podpísaná), iba nepriama spolupráca s zahraničnými pracoviskami: Universität Münster (Nemecko), Ludwig-Maximilians-Universität München (Nemecko) a Pontificio Istituto Biblico Roma (Taliansko). Výskumní pracovníci spomenutých zahraničných inštitúcií spolupracovali na riešení projektu.

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

Neboli udelené patenty, ani podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

AAB LAPKO, Róbert (Ed.): Martin Luther po päťsto rokoch. Bratislava: Slavistický ústav Jána Stanislava Slovenskej akadémie vied, Slovenský komitét slavistov a Centrum pre štúdium biblického a blízkovýchodného sveta – VEDA vydavateľstvo SAV, 2018, 87 s., ISBN 978-80-89489-35-0.

AAB LAPKO, Róbert (ed.): Jánovo evanjelium. Nový preklad a krátky komentár. Bratislava: Slavistický ústav Jána Stanislava SAV – VEDA vydavateľstvo SAV, 2019. 179 s. ISBN SÚJS SAV (print) 978-80-89489-43-5, ISBN VEDA (print) 978-80-224-1795-2, ISBN SÚJS SAV (e-book) 978-80-89489-42-2.

AAB LAPKO, Róbert (ed.): Lukášovo evanjelium. Nový preklad a krátky komentár. Bratislava: Slavistický ústav Jána Stanislava SAV a Centrum pre štúdium biblického a blízkovýchodného sveta – vydavateľstvo POSTOJ MEDIA, s. r. o., 2020. 168 s. ISBN (e-book) 978-80-89994-33-5.

AAB ZUBKO, Peter – ŽEŇUCH, Peter – LAPKO, Róbert – MARINČÁK, Šimon: Slovenský Kalvínsky Žaltár. Monumenta Byzantino-Slavica et Latina Slovaciae. Vol. VII. Bratislava: Slavistický ústav Jána Stanislava SAV – Slovenský komitét slavistov, 2020. 432 s. ISBN 978-80-89489-49-7. (e-book), ISBN 978-80-89489-50-3.

AAA JUHÁS, Peter – LAPKO, Róbert – MÜLLER, Reinhard (eds.): Theocracy: Exegetical and Reception-Historical Approaches. Exegetische und wirkungsgeschichtliche Ansätze. Berlín. De Gruyter, 2021, s. 350. ISBN 9783110685848 (v tlači, výjde v októbri 2021, viac

info na <https://www.degruyter.com/document/isbn/9783110686012/html>).

ADN FENÍK, Juraj – LAPKO, Róbert. Predložka εἰς a záměna predložiek v Jánovom evanjeliu. Róbert Lapko. In *Slavica Slovaca*, 2018, roč. 53, č. 1, s. 20-24. (2018 -Scopus). ISSN 0037-6787.

ADN LUKÁŠ DURKAJ – LAPKO, Róbert. Problém vzťahu textovej a literárnej kritiky na príklade 1 Sam 17. Róbert Lapko. In *Slavica Slovaca*, 2018, roč. 53, č. 1, s. 25-37. (2018 -Scopus). ISSN 0037-6787.

ADN FENÍK, Juraj – LAPKO, Róbert. Víno zachované až na túto chvíľu: Analýza a návrh prekladu Jn 2,10. In *Slavica Slovaca*, 2019, roč. 54, č. 2, s. 142-148. (2019 -Scopus). ISSN 0037-6787.

ADN JANČOVIČ, Jozef. Kto sú adresáti pokoja v chválospeve Gloria in excelsis? Analýza spojenia ἀνθρ ὡποι εὐδοκίας v Lk 2,14 a návrh jeho prekladu =Who are addresses of peace in the canticle gloria in excelsis? Analysis of the phrase in Luke 2:14 and its translation proposal. In *Slavica Slovaca*, 2019, roč. 54, č. 2, s. 129-141. (2019 -Scopus). ISSN 0037-6787.

ADN LAPKO, Róbert. Čistý a nečistý vo Svätom písme = Pure and impure in the bible. In *Slavica Slovaca*, 2020, roč. 55, č. 2, s. 307-312. (2020 - SCOPUS). ISSN 0037-6787.

ADN LAPKO, Róbert – IMRICH, Imrich. Mourning Rituals of Women in Ancient Israel and their Meaning. In *Slavica Slovaca*, 2020, roč. 55, č. 3, s. 417-426. (2020 - SCOPUS). ISSN 0037-6787.

ADN DURKAJ, Lukáš – LAPKO, Róbert. Vplyv a práca s predlohami pri preklade Žalmu 91 v slovenskom jazykovom okruhu. In *Slavica Slovaca*, 2021, roč. 56, č. 1, s. 106-115. (2021 - SCOPUS). ISSN 0037-6787.

ADE ŽENUCH, Peter. Jazykový obraz Božej vlády. Parrésia, XIII–XIV, 2019–2020, (Praha). ISSN 1802-8209.

ADE LAPKO, Róbert. Nový slovenský preklad Jánovho evanjelia. In *Clavibus unitis*, 2020, vol. IX, no. 2, s. 111-116. ISSN 1803-7747.

AEC LAPKO, Róbert. Providence as an Aspect of God's Sovereignty in the Book of Tobit In Juhás, P., Lapko, R., Müller, R. (eds.): *Theocracy: Exegetical and Reception-Historical Approaches. Exegetische und wirkungsgeschichtliche Ansätze*, De Gruyter, 2021, (Berlín). ISBN 9783110685848 (v tlači, výjde v októbri 2021, viac info na <https://www.degruyter.com/document/isbn/9783110686012/html>).

AEC FENÍK, Juraj. God's Sovereignty and Transmission of Power: Examples from John's Gospel In Juhás, P., Lapko, R., Müller, R. (eds.): *Theocracy: Exegetical and Reception-Historical Approaches. Exegetische und wirkungsgeschichtliche Ansätze*, De Gruyter, 2021, (Berlín). ISBN 9783110685848 (v tlači, výjde v októbri 2021, viac info na <https://www.degruyter.com/document/isbn/9783110686012/html>).

AED LAPKO, Róbert. Biblický pohľad na pojmy „čistý“ a „nečistý“. In *Od čistoty k hygiene – od hygieny ku zdraviu - metamorfózy starostlivosti o dušu a telo : ORIENTALIA ET OCCIDENTALIA 26*. - Košice : Centrum spirituality Východ – Západ Michala Lacka v Košiciach, vedeckovýskumné pracovisko Teologickej fakulty Trnavskej univerzity : Centrum pre štúdium biblického a blízkovýchodného sveta : Dobrá kniha, 2020, s. 33-40. ISBN 978-80-8191-289-4.

AED LAPKO, Róbert. Žalm 119: Boží zákonom pevný základ hodnotovej orientácie / Lapko, Róbert; Ragan, Gabriel (recenzent), Lenčíš, Štefan (recenzent) // Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie: *Mládež v zmenách a hodnotová orientácia* Bl. Sára Salkaházy, Lešková, Lýdia (ed.), Verbum vydavateľstvo KU, Ružomberok, 2019, CD, ISBN 978-80-561-0712-6 s. 129-133.

ADF JANČOVIČ, Jozef. Patrilo sa hodovať alebo zabávať? (Lk 15,32) Sémantické skúmanie slovesa εὐφραίνει v Lukášovom evanjeliu. *Verba Theologica*, XIX, 2020, No 2, s. 22-35 (Košice). ISSN 1336-1635.

Uplatnenie výsledkov projektu

Aplikačný prínos projektu spočíva v digitalizovanej verzii moderného spisovného prekladu starovekého textu (Jánovho a Lukášovho evanjelia), ktorý obsahuje aj textovo-kritické poznámky. Pridanou hodnotou projektu je aj vydanie v digitalizovanej podobe prepisu Slovenského Kalvínskeho Žaltára, vôber prvej celej slovenskej biblickej knihy vydanej tlačou, s uvádzacími vedeckými štúdiami. Projekt má okamžitú využiteľnosť v praxi na rozličných úrovniach v oblasti práce s textom, v literárnom, jazykovednom, biblickom a

kultúrnom prostredí na Slovensku a v zahraničí (prostredníctvom diseminácie dosiahnutých výsledkov publikovaných v prestížnom zahraničných vydavateľstvách a fórach). Projekt vytvoril aj metodologickú platformu pre ďalšie podobné projekty (konkrétne aj pre aktuálne schválený projekt APVV-20-013 SÚJS SAV), ktoré sú vyvolanými projektami a priamo nadväzujú na projekt APVV-16-0514.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Výstupom projektu je produkcia dvoch nových moderných a vedeckých prekladov, Jánovho a Lukášovho evanjelia. Ide o najmä z jazykového hľadiska o argumentačne podložený preklad kníh z pôvodného jazyka do slovenčiny. Pri tvorbe komentovaného vydania prekladu sa prihliadalo na nadkonfesionálny rozmer biblického textu, ktorého sémantiku v národnom prostredí možno vyjadriť pomocou neutrálnych jazykových prostriedkov, prístupných všetkým používateľom kodifikovanej podoby slovenčiny. V rámci projektu bol vydaný aj vybraný dobový slovenský preklad, Slovenský Kalvinský Žaltár, ktorý je vôbec prvou celou slovenskou biblickou knihou vydanou tlačou (1752), s vedeckými štúdiami zameranými na historické, kultúrne a jazykové súvislosti jeho vzniku. Vydanie Žaltára je dôležité pre hlbšie poznanie slovenských dejín, kultúry, duchovnosti, literatúry a jazyka. Všetky tri spomenuté publikácie sú v digitalizovanej podobe voľne prístupné na vytvorenej internetovej doméne (<http://www.slavu.sav.sk/granty/0514-apvv-diskurzy.php>). Navyše publikované boli aj dve kolektívne monografie „Martin Luther po päťsto rokoch“ a „Theocracy: Exegetical and Reception-Historical Approaches, Exegetische und wirkungsgeschichtliche Ansätze“, ktoré rozširujú výskumný horizont projektu, ale aj slúžia na disemináciu jeho výsledkov.

Výskumná časť projektu bola každoročne doprevádzaná popularizačnou zložkou, predovšetkým Letnými školami jazykov Biblie s praktickými aktivitami zameranými na využitie prekladu biblického textu. Analogické prekladové projekty do iných moderných jazykov sa osvedčili ako obrovský prínos pri rozvíjaní kultúrneho i jazykového bohatstva daných národov. Očakávame, že projekt nájde maximálnu možnú aplikáciu v kultúrnych, akademických a spoločenských inštitúciách zameraných na duchovné a národné obohatenie.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

The main contribution of this project is the publication of two modern, scholarly translations from the original Greek into Slovak – Gospels of John and Luke. Both are based on the results of the most recent linguistic exegetical research, accompanied by a short commentary and notes. The authors of this annotated translation sought to respect the non-confessional character of biblical text whose semantics can be expressed with the aid of neutral linguistic choices that are available to all users of the codified Slovak language. The project also included a fresh publication of the Slovak Calvin Psalter, the first complete Slovak biblical book published in press (1752), along with studies focused on historical, cultural, and linguistic contexts of its original publication. The updated publication of this Psalter has much significance for a deeper understanding of Slovak history, culture, spirituality, literature, and language. The full text of all three publications is electronically available for public on the web domain (<http://www.slavu.sav.sk/granty/0514-apvv-diskurzy.php>). In addition, the project has sponsored the publication of two monographs “Martin Luther after Five Hundred Years” and “Theocracy: Exegetical and Reception-Historical Approaches, Exegetische und wirkungsgeschichtliche Ansätze” that expand its scientific horizon and serve as avenues for dissemination of its results. The scientific dimension of the project was complemented by annual popularizing activities, especially summer schools of biblical languages that enabled the participants to practice the art of Bible translation. Similar translation projects in other languages proved to be an immense contribution to the development of cultural and linguistic wealth in their respective nations. It is expected that this project will find a widest possible application in cultural, academic, and national institutions set to promote spiritual and national literacy.